

29. Urheilu- ja ulkoiluvirasto

Kansliatoimiston henkilökunta ym. Kertomusvuoden päättyessä oli toimistossa 9 vakinaista viranhaltijaa sekä 2 työsuhteessa olevaa kuukausipalkkaista toimihenkilöä.

Kansliatoimiston pitämään viraston diaariin kirjattiin kertomusvuonna 1 095 saapunutta ja 410 lähtenyttä kirjettä.

Toimistossa pidetyn viraston sairauslomakortiston mukaan myönnettiin 17 viranhaltijalle sairauslomaa yhteensä 410 päivää ja 121 työntekijälle yhteensä 2 220 päivää. Kertomusvuoden aikana sattui 36 tapaturmaa, joista aiheutuneet 641 lomapäivää sisältyivät em. lukuihin.

Kansliatoimistossa tarkastettujen ajokirjojen mukaan ajoivat viraston 9 autoa yhteensä 136 182 km ja ne 9 viranhaltijaa tai työntekijää, joille oli myönnetty oikeus oman auton käyttämiseen virkatehtävissä, virka-ajoa 61 282 km.

Ohjaustoimistossa oli kertomusvuoden päättyessä 2 vakinaista viranhaltijaa ja yksi työ-sopimussuhteinen, kuukausipalkkainen voimistelunopettaja. Lisäksi hoiti 1.6.—15.8. välisenä aikana toimistossa ohjaustoimitsija-tehtäviä yksi voimistelunopettaja. Kausiluontoisia, työ-sopimussuhteisia voimistelunopettajia ja ohjaajia oli vuoden aikana yhteensä 152 henkilöä.

Toimintaryhmät. Käytännön ohjaustoiminta on vuoden kuluessa tarjonnut kaupunkilaisille monia mahdollisuuksia osallistua ohjattuun kuntoliikunta- ja ulkoilutoimintaan. Eri vuodenaikoina tapahtuva ja eri harrastusmuotoihin liittyvä toiminta on an-

tanut kaupungin asukkaille tilaisuuden ha-
keutua tarpeittensa mukaisesti liikunta- ja
ulkoilutoiminnan piiriin henkilökohtaisen
kunnan ja virkistuksen ylläpitämiseksi ja li-
säämiseksi. Kertomusvuonna järjestettiin
seuraavanlaista toimintaa: kuntoliikuntatoi-
minta aikuisille harjoitussaleissa ja maastossa
syksystä kevääseen; talvikauden ulkourhei-
lutoiminta luistinradoilla, laduilla, hyppyri-
mäissä ja pujottelurinteillä; kesäkauden ul-
kourheilutoiminta kentillä; uimakoulu- ja
hengenpelastustoiminta; opastetut retket ja
vaellukset ympärivuotisenä toimintana sekä
kuntourheilun ja -ulkoilun joukkotoiminta.

Kuntoharjoittelu. Sisätoimintakauden oh-
jattu kuntoharjoittelu jatkui pääasiallisesti
kaupungin omissa harjoitussaleissa Stadionil-
la, Ruskeasuolla, Pirkkolassa ja Kumpulan
uimalan harjoitustiloissa, joista ohjattujen
vuorojen lisäksi oli varattu vapaata harjoit-
telua varten 3—4 viikottaista harjoitusvuo-
roa ensisijaisesti voimailua varten. Naisille
järjestettiin kuntovoimistelun aamupäivä-
vuorot kahdesti viikossa klo 10—11 Sta-
dionilla.

Uutena toimintamuotona aloitettiin syys-
kuun alussa Stadionilla miesten kuntoryhmä-
toiminta, mikä jatkui menestyksellisesti vuo-
den loppuun asti. Toiminta käsitti johdetun
kuntovoimistelun, maastolenkkeilyn, palloi-
lun, voimailun ja kunnan testaamisen. Osan-
ottajat jaettiin vasta-alkajien ja peruskuntoi-
lijain ryhmiin kuntotason ja iän perusteella.

Uimakoulutyö. Kesäkautena ohjaustoimin-
ta keskittyi 27 uimalaan ja uimarantaan,

joissa sen piiriin kuului n. 4 000 lasta. Uimaopetus-, hengenpelastus-, urheilunohjaus- ja rantavalvontatehtäviä hoiti eri kohteissa 61 opettajaa kokopäiväisinä työntekijöinä kahden kuukauden ajan. Uimaloissa kävi kesän kuluessa n. 700 000 henkilöä. Uimakauden päätösjuhlan järjestetyssä uimapromootiossa Uimastadionilla 16.8. seppelöitiin 1 115 uimamaisteria ja -kandidaattia. Promootorina toimi Suomen Uimaliiton puh.joht. Jorma Soiro.

Ohjattu ulkoilu ja retkeily. Kertomusvuoden kuluessa on saatettu havaita entistä laajempaa kiinnostusta ulkoilutoimintaan. Ohjaustoimisto jatkoi kiinteää yhteistoimintaansa kaupungissa toimivien ulkoilujärjestöjen kanssa ja ohjelmoi näiden kanssa ympärivuotisen ohjattujen retkien sarjan, mikä käsitti talvikauden hiihto-, kevään ja syksyn patikka- sekä kesän marja- ja sieniretket, yht. 17 retkeä. Kullakin retkellä oli 300—600 osanottajaa. Opastuksesta huolehtivat vuorottaisesti Helsingin Latu -niminen yhdistys ja Helsingin Yleisen Matkailijayhdistyksen retkeilytoimikunta. Retkiin osallistui yht. 8 385 henkilöä. Perinteelliset vaellukset kuten Tabkon hiihto, Seitsemän veljeksien hiihto ja syksyn polkuretki ovat kuuluneet kokonaisohjelmaan. Ohjaustoimisto hoiti kaupungin edustuksen näiden osalta järjestelytoimikunnissa.

Kertomusvuoden alussa avattiin Luukkaan ja Salmen ulkoilualueilla ns. »Muksulat», joihin ulkoilevilla perheillä oli mahdollisuus jättää leikki-ikäiset lapsensa tätien valvontaan sunnuntaisin klo 10—14. Yleisö tervehti kiitollisena uutta palvelumuotoa, jonka ansiosta perheiden vanhemmalle väelle tarjoutui mahdollisuus ulkoiluretkiin ja pujotteluun. »Muksulat» olivat auki sunnuntaisin 9.1.—13.3. välisenä aikana ja niihin kertyi 30—60 kertakävijää pyhää kohden.

Tantsut. Kesäkauden ulkoilutilaisuuksina toimeenpantiin seitsemät tantsut jatkaen edelleen yhteistoimintaa Seurasarisäätiön ja seitsemän helsinkiläisen kansantanssijärjes-

tön kanssa. Entisten paikkojen lisäksi järjestettiin tantsut myös Pirkkolan urheilu- puistossa ja Kansallismuseon pihapuistossa, missä vm. paikassa oli yli 1 000 helsinkiläistä mukana.

Leirien tarkastus. Kesäkauden aikana järjesti 25 helsinkiläistä voimistelu- ja urheiluseuraa nuorten kesäleirin, jota varten ne saivat urheilu- ja ulkoilulautakunnan myöntämän yht. 9 500 mk:n suuruisen avustuksen. Ohjaustoimiston taholta suoritettiin kesän kuluessa 13 seuran kesäleirin tarkastus. Leireille osallistui yhteensä 525 nuorta.

Tiedotus- ja suhdetoiminta. Kaupungin urheilu- ja ulkoilupaikkojen käytön sekä niillä tapahtuvan ohjaustoiminnan tunnetuksi tekemistä tarkoitavista ohjaustoimiston toimenpiteistä mainittakoon mm. seuraavat: sanomalehdille jakeluna toimitettu uutis- ja kuvapalvelu ja lehdistöinformaatiotilaisuudet; TV:n ja radion välityksellä suoritettut haastattelut ja kuvaukset; maksulliset sanomalehti-ilmoitukset; eri ohjaustoimintamuotoja servitselevät ulkojulistet, kartat, monistheet ja opasteet; urheilu- ja ulkoiluseuroille, kouluille, laitoksille, virastoille ja yhteisöille suoritettu tiedotuspalvelu; osallistuminen kartoin ja julistein, esittelylehtisin ja valokuvin Stockmannin tavaratalossa 22.—31.1. järjestettyyn talviurheilunäyttelyyn; osallistuminen vastaavasti yhdessä kaupungin nuorisotoimiston kanssa Lahdessa 29.—31.8. järjestetyn seminaarin »Lisääntyvä vapaa-aika — yhteiskuntasuunnittelu» ohessa järjestettyyn näyttelyyn; Kallion virastotalosta 19.9. alkaen vuoden loppuun lähteneen kaupungin postin frankkeeraaminen leimalla »Liikkuen vireäksi — konditionarbetsglädje»; »Tantsut kesällä 1966» -esittelylehdisten valmistaminen 5 000 kpl:n painoksena; kaupungin urheilu- ja ulkoilupaikkojen ja laitosten käytöstä suoritettavia maksuja selostavan vihkosen valmistaminen 1 000 kpl:n painoksena; ohjaustoimiston virkailijain luento- ja selostustilaisuudet järjestöjen, laitosten, koulujen ja kurssien järjestämissä tilaisuuksissa.

29. Urheilu- ja ulkoiluvirasto

sisä; ohjaaja-, opas-, asiantuntija- ja luennoitsijapalvelu eri yhteisöille urheilu- ja ulkoilutoiminnan alalta; toimiston välitön yleisöpalvelu urheilu- ja ulkoilukysymyksissä sekä ohjaajien kurssit ja opastus.

Ohjaustoimiston tehtävissä eri toimintapiisteissä käytännöllisiä ohjaustehtäviä hoitaville

ohjaajille on järjestetty kurssineuvonta- ja tiedotustilaisuuksia. Näistä mainittakoon mm. uimaopettajille 13.—14.6. järjestetyt opintopäivät, joihin osallistui 66 opettajaa.

Ohjaustoiminnan laajuus kertomusvuonna selviää seuraavasta:

Toimintamuoto ja kohteet	Kohteiden lukumäärä	Ohjaajien lukumäärä	Ohjauskertojen lukumäärä	Osantottajien lukumäärä
<i>Talviurheilu</i>				
K a u n o l u i s t e l u				
Kaisaniemi, Lauttasaari, Vartiokylä, Käpylä, Munkkiniemi, Pihlajamäki, Pukinmäki, Kallio, Maunula, Etelä-Haaga, Herttoniemi	11	11	233	6 600
P i k a l u i s t e l u				
Eläintarha	1	1	30	450
J ä ä k i e k k o				
Pukinmäki	1	1	18	270
M ä e n l a s k u				
Aarnika, Toukola, Pohjois-Haaga, Käpylä, Lauttasaari, Maunula, Meilahti, Munkkivuori, Ruskeasuo, Vartiokylä, Herttoniemi, Pallokenttä, Roihuvuori, Kaivopuisto	14	13	321	4 188
P u j o t t e l u				
Herttoniemi, Meilahti, Pihlajamäki, Salmi	4	6	94	2 080
H i i h t o k u r s s i t				
Väinämöinen, Roihuvuori, Munkkivuori, Vartiokylä, Oulunkylä, Taivaskallio, Pakila, Kaivopuisto, Maunula, Laajasalo, Pitäjänmäki, Herttoniemi, Myllypuro, Pihlajamäki, Pohjois-Haaga ...	15	14	90	1 800
<i>Kesäurheilu</i>				
U r h e i l u n k e n t t ä n e u v o n t a				
Vartiokylä, Laajasalo, Pukinmäki, Tapanila, Etelä-Haaga, Oulunkylä, Herttoniemi, Pihlajamäki	8	3	127	2 761
J a l k a p a l l o				
Töölön pallokenttä, Oulunkylä, Lauttasaari, Vartiokylä, Käpylä, Stansvik, Kivitorppa, Pakila	8	1	77	1 437

29. Urheilu- ja ulkoiluvirasto

Toimintamuoto ja kohteet	Kohteiden lukumäärä	Ohjaajien lukumäärä	Ohjauskertojen lukumäärä	Osanottajien lukumäärä
Naisvoimistelu				
Stadion (2 ryhmää)	1	1	65	3 900
Uimakoulu työ				
Uimastadion, Kumpula, Laajasalo, Hevossalmi, Jollas, Vartiokylä, Vuosaari, Marjaniemi, Pirkkola, Pakila, Malmi, Pikkukoski, Seurasaari, Lauttasaari, Munkkiniemi, Mustikkamaa, Suomalinnassa, Vallisaari, Isosaari, Varsasaari, Pohjois-Haaga, Pihlajasaari, Uunisaari, Roihuvuori, Kivinokka, Santahamina, Stansvik	27	61	1 500 (pv)	75 000
Uimahypyt				
Uimastadion, Kumpula	2	1	24	319
<i>Kuntoliikunnan sisätoiminta</i>				
Perheenemäntien voimistelu				
Stadion, Kumpula, Kaikukatu 2	3	2	160	6 400
Naisten kuntovoimistelu				
Stadion, Kumpula, Pihlajamäki	3	3	160	6 200
Tyttöjen telinevoimistelu				
Stadion	1	1	15	300
Lasten ryhtivoimistelu				
Stadion, Kumpula	2	2	120	1 800
Miesten kuntovoimistelu				
Stadion, Kumpula, Pihlajamäki	3	3	150	4 700
Miesten kuntoryhmätoiminta				
Stadion (4 ryhmää)	4	2	168	5 040
Kuntovoimailu				
Ruskeasuo	1	1	40	1 000
<i>Retket ja ulkoilut</i>				
Opastetut hiihtoretket				
Viitoitetut reitit	5	10—15 retkeä kohden	5	3 725
Opastetut sunnuntaihihdot				
Salmi, Luukkaa	2	2	20	4 000
»Muksulat» (lasten valvottu ulkoilu)				
Salmi, Luukkaa	2	4	20	600
Opastetut patikkaretket				
Viitoitetut reitit	8	10—15 retkeä kohden	8	2 760

29. Urheilu- ja ulkoiluvirasto

Toimintamuoto ja kohteet	Kohteiden lukumäärä	Ohjaajien lukumäärä	Ohjauskertojen lukumäärä	Osanottajien lukumäärä
Opastetut marja- ja sieniretket				
Salmi, Luukkaa, Pirttimäki, Nuuksio ...	4	10—15	4	1 900
		retkeä kohden		
Tantsut				
(Ohjatut kansantanssi-, leikki- ja ulkoilmakonserttitilaisuudet)				
Seurasaari, Pikkukoski, Pirkkola, Musikkamaa, Taivaskallio, Kaivopuisto, Kansallismuseon pihapuisto	7	7	7	6 950
Tiedotus- ja koulutustilaisuudet				
Uimakoulut				(yleisöä)
Uimastadion	1	—	—	1 704 3 000
				(tutkinnon suorittaneita)
Uimaopettajien opintopäivät	1	—	—	66
Luento- ja tiedotustilaisuudet	10	—	—	—
Radio- ja televisiohaastattelut	5	—	—	—
Yhdistelmä:				
Ohjauskohteiden ja -ryhmien kokonaismäärä				154
Ohjaajien kokonaismäärä				152
Ohjauskertojen kokonaismäärä				3 456
Osanottajien kokonaismäärä				145 950

Uimakoulutoiminnasta mainittakoon lisäksi, että suorituksia uimamaisteritutkintoa varten oli 491 ja uimakandidaattitutkintoa varten 1 213. Uimakouluoppilaiden määrä oli 3 999. Aikuisia uimakoululaisia oli 223. Kansanuinteja suoritettiin kaikkiaan 10 138.

Teknillisen toimiston tehtävänä on mm. hoitaa lautakunnan hallinnossa olevien alueiden, rakennusten, laitosten ja laitteiden kunnossapito- sekä perusparannustöiden rakennuttajatehtävien teknillisuonteiset asiat.

Toimiston henkilökuntana oli insinööri ja kaksi rakennusmestaria.

Urheiluosaston tehtävänä on mm. hoitaa lautakunnan hallinnossa olevien eri urheilumuotojen harjoitus- ja kilpailukäyttöön varattujen alueiden sekä laitosten hallintoa ja toimintaa.

Osastossa oli kertomusvuoden lopussa 13 viranhaltijaa. Työsuhteisen henkilökunnan määrä oli korkeimmillaan heinäkuussa, eli 200 henkilöä ja alimmillaan marraskuussa, eli 106 henkilöä.

Urheiluosaston 1.1.1966 alkaen kunnostamia ja kertomusvuoden aikana valmistuneita kohteita oli seuraavasti:

29. Urheilu- ja ulkoiluvirasto

Urheilupaikat	Luku- määrä	Urheilulaji	Kilpailujen lukumäärä
Yleisurheilukenttiä	16	Yleisurheilu	307
Jalkapallo » (ruohopint.)	21	Jalkapalloilu	3 374
Jalkapallo » (hiekkapint.)	26	Pesäpalloilu	1 404
Koksikuona »	1	Koripalloilu	355
Pesäpallo »	10	Käsipalloilu	94
Koripallo »	22	Lentopalloilu	445
Lentopallo »	58	Uinti	36
Sulkapallo »	1	Pyöräily	55
Tennis » (massapint.)	13	Jalkapallo (talvella)	89
Tennis » (asfalttipint.)	6	Kaukalopallo	35
Koululais »	16	Jääkiekko	650
Ratsastus »	3	Jääpallo	262
Pyöräilyratoja	1	Pikaluistelu	41
Jousiammuntaratoja	1	Muut urheilulajit	37
Hyppymäkiä	17		<u>Yhteensä 7 184</u>
Pujottelurinteitä	4		
Luistinratoja	47		
Maauimaloita	2		
Uimarantoja	27		

Sisäharjoitustilat ovat olleet varattuina käyttötunneittain seuraavasti:

C-Messuhalli:	Käyttö- tunteja	Käyttö- tunteja yhteensä
golf	108.0	
jousiammunta	111.0	
koripallo	496.5	
lentopallo	1 000.5	
pesäpallo	63.0	
sulkapallo	96.0	<u>1 875.0</u>

Valvottuja urheilu- ja palloilukenttiä käytti kesäkauden aikana harjoituksiin ja virkistämiseen arviolta 717 000 henkilöä sekä uimarantoja ja uimaloita 776 000 henkilöä. Talvikauden aikana käytti luistinratoja 864 000 henkilöä ja kaupunkialueella olevia hiihtolatuja, pujottelurinteitä ym. 330 000 henkilöä.

Luistinratoja oli rakennusviraston kunnostamat mukaan lukien yht. 72 ja niiden yhteinen pinta-ala oli kaikkiaan 276 900 m². Viitoitettuja hiihtolatuja oli 280 km sekä ulkoiluteitä 24 km.

Kentät ovat olleet varattuina kilpailutilaisuuksia varten urheilulajeittain seuraavasti:

Kumpulan uimala:		
Voimistelusalii		
nyrkkeily ja voimistelu ..	375.0	
Kerhosali		
pöytätennis, kerhot ja tanhu	446.0	
Voimailusali	<u>514.0</u>	<u>1 335.0</u>
Ruskeasuon urheiluhalli:		
koripallo	785.0	
käsipallo (ylä- ja alahalli) ..	1 176.0	
nyrkkeily	506.5	
ratsastus	2 928.0	
sulkapallo	285.0	
tennis	4 931.5	
voimailu	<u>1 149.5</u>	<u>11 761.5</u>

29. Urheilu- ja ulkoiluvirasto

Stadionin harjoitussalit:	Käyttö-	Käyttö-	
	tunteja	tunteja	
itäsivu: palloilu, voimis-		yhteensä	
telu ym.		6 656.0	
pohjoiskaarre:			
balettikoulu, tanhu,			
voimistelu	698.5		
pöytätennis	420.0		
hieromakoulu	451.0		
vartiomiskurssit	160.0	1 729.5	
Pirkkolan kuntosali		735.0	
Yhteensä		24 092.0	

Kilpailutilaisuudet, varatut harjoitustun-
nit, kilpailuissa käynyt yleisömäärä sekä har-
joituksissa kävijät kenttä- ja paikkakohteit-
tain:

	Pääsy- maksulliset kilpailut	Yleisöä	Pääsy- maksuttomat kilpailut	Harjoi- tuksissa kävijöitä
<i>Yleisurheilu:</i>				
Eläintarha	3	8 000	120	24 000
Lauttasaari	—	1 500	35	3 500
Kaisaniemi	1	200	—	—
Kallio	—	200	2	—
Käpylän urheilupuisto	—	250	8	18 000
Käpylän urheilukenttä	—	200	5	6 000
Vartiokylä	—	400	14	20 000
Herttoniemi	—	1 500	25	25 000
Oulunkylä	3	2 000	22	7 000
Tapanila	1	400	6	4 500
Pukinmäki	—	100	1	5 500
Etelä-Haaga	—	1 000	25	20 000
Munkkiniemi	—	200	6	1 000
Pitäjänmäki	—	1 000	29	4 000
Pakila	—	50	1	1 000
Yhteensä	8	17 000	299	139 500
<i>Jalkapalloilu:</i>				
Töölön pallokenttä	69	32 793	89	28 300
Väinämöinen	—	4 000	187	15 000
Lauttasaari	—	2 000	98	3 000
Meilahti	—	800	39	1 500
Munkkiniemi	—	700	25	6 000
Tali	—	4 000	166	12 000
Taivalniemi	—	200	8	600
Pasila	—	4 000	148	9 000
Kivitorppa	—	2 000	96	4 500
Käpylän urheilupuisto	—	35 000	970	32 000
Kallio	—	4 000	158	4 000
Käpylän urheilukenttä	—	1 000	49	3 000

29. Urheilu- ja ulkoiluvirasto

	Pääsy- maksulliset kilpailut	Yleisöä	Pääsy- maksuttomat kilpailut	Harjoi- tuksissa kävijöitä
Herttoniemi	—	1 500	52	8 000
Vallila	—	1 000	48	1 000
Vartiokylä	—	2 000	70	10 000
Laajasalo	—	1 500	137	1 000
Kulosaari	—	20	1	3 000
Annala	—	2 000	97	2 500
Pitäjänmäki	—	1 000	34	5 500
Tapanila	9	2 000	71	43 200
Paloheinä	—	500	12	4 000
Etelä-Haaga	—	2 000	83	30 600
Pukinmäki	—	1 000	23	8 000
Oulunkylä	4	4 000	162	73 700
Pihlajamäki	—	600	16	5 300
Puistola	—	20	1	1 500
Pirkkola	—	21 600	452	75 000
Yhteensä	82	131 233	3 292	391 200

Pesäpalloilu:

Käpylän urheilupuisto	—	1 840	215	11 100
Kaisaniemi	—	8 400	327	32 800
Hesperia	62	11 360	38	6 700
Meilahti	—	7 480	51	7 400
Väinämöinen	—	350	24	400
Ruskeasuo	—	1 200	47	8 000
Roihuvuori	—	500	29	3 500
Haapaniemi	—	800	48	6 000
Herttoniemi	3	500	20	6 000
Yhteensä	65	32 430	799	81 900

Kori-palloilu:

Herttoniemi	—	—	—	500
Käpylän urheilupuisto	—	800	41	6 500
Käpylä	—	—	38	700
Meilahti	—	340	118	2 400
Soutustadion	—	750	58	1 100
Kaisaniemi	—	850	46	900
Munkkiniemi	—	960	54	1 000
Yhteensä	—	3 700	355	13 100

Käsi-palloilu:

Käpylän urheilupuisto	—	1 500	94	2 000
-----------------------------	---	-------	----	-------

29. Urheilu- ja ulkoiluvirasto

	Pääsy- maksulliset kilpailut	Yleisöä	Pääsy- maksuttomat kilpailut	Harjoit- uksissa kävijöitä
<i>Lentopalloilu:</i>				
Käpylän urheilupuisto	—	2 200	228	16 400
Eläintarha	—	500	53	20 400
Arkadia	—	—	—	480
Kivitorppa	—	1 500	144	1 440
Munkkiniemi	—	250	20	1 200
Etelä-Haaga	—	—	—	3 600
Haapaniemi	—	—	—	240
Herttoniemi	—	—	—	480
Hesperia	—	—	—	5 700
Hietaranta	—	—	—	10 000
Kaisaniemi	—	—	—	12 000
Pihlajamäki	—	—	—	1 000
Sepänpuisto	—	—	—	11 400
Taivaskallio	—	—	—	3 200
Yhteensä	—	4 450	445	87 540
<i>Paini:</i>				
Kaisaniemi	1	750	—	—
<i>Uinti:</i>				
Uimastadion	13	4 700	9	257 711 ¹⁾
Kumpula	2	50	12	115 478 ¹⁾
Uunisaari	—	—	—	20 000
Marjaniemi	—	—	—	15 000
Lauttasaari	—	—	—	10 000
Vartiokylä	—	—	—	12 000
Mustikkamaa	—	—	—	18 000
Seurasaari	—	—	—	20 000
Pukinmäki	—	—	—	3 500
Pakila	—	—	—	3 500
Malmi	—	—	—	8 000
Santahamina	—	—	—	500
Pirkkola	—	—	—	12 500
Hevossalmi	—	—	—	22 500
Jollas	—	—	—	1 500
Hietaranta	—	—	—	180 000
Munkkiniemi	—	—	—	22 000
Pikkukoski	—	—	—	20 000
Reposalmi	—	—	—	33 000
Suomenlinna	—	—	—	1 000
Yhteensä	15	4 750	21	776 189

¹⁾ Vapaa- ja alennuskortit mukaan luettuina.

29. Urheilu- ja ulkoiluvirasto

	Pääsy- maksulliset kilpailut	Yleisöä	Pääsy- maksuttomat kilpailut	Harjoi- tuksissa kävijöitä
<i>Pyöräily:</i>				
Kallio	—	100	9	200
Velodromi	2	1 200	44	1 000
Yhteensä	2	1 300	53	1 200

Talvijalkapalloilu:

Käpylän urheilupuisto	—	500	45	900
Taivalniemi	—	400	44	600
Yhteensä	—	900	89	1 500

Kaukalopalloilu:

Käpylän urheilupuisto	—	300	27	300
Lauttasaari	—	100	7	100
Väinämöinen	—	10	1	100
Yhteensä	—	410	35	500

Jääkiekkoilu:

	Pääsy- maksulliset kilpailut	Yleisöä	Pääsy- maksuttomat kilpailut	Harjoi- tuksissa kävijöitä	Varattuja harjoitus- tunteja
Lauttasaari	—	3 550	100	8 600	158
Väinämöinen	6	1 650	60	4 771	—
Kaisaniemi	—	1 000	52	13 500	140
Stadionin etukenttä	—	500	22	16 000	229
Kivitorppa	—	380	19	9 000	78
Herttoniemi	—	1 900	99	11 500	—
Kallio	—	1 000	46	8 000	—
Käpylän urheilupuisto	1	3 000	93	31 500	161
Vartiokylä	—	950	33	15 000	16
Pirkkolan urheilupuisto	1	4 200	24	39 000	279
Pitäjänmäki	—	1 100	58	13 000	—
Etelä-Kaarela	—	1 000	42	2 500	—
Paloheinä	—	250	8	8 700	142
Pohjois-Haaga	—	350	16	9 600	93
Pukinmäki	—	150	5	7 200	37
Kulosaari	—	320	16	8 400	—
Yhteensä	8	21 300	693	206 271	1 333

29. Urheilu- ja ulkoiluvirasto

	Pääsy- maksulliset kilpailut	Yleisöä	Pääsy- maksuttomat kilpailut	Harjoi- tuksissa kävijöitä	Varattuja harjoitus- tunteja
<i>Jääpallot:</i>					
Lauttasaari	1	1 420	18	20 500	— ²⁾
Ruskeasuo	—	450	24	15 600	—
Kaisaniemi	—	400	43	51 000	—
Väinämöinen	—	150	3	31 160	—
Käpylän urheilupuisto	1	545	24	21 000	—
Velodromi	¹⁾ 11	4 500	28	1 320	66
Vallila	—	—	—	26 000	—
Herttoniemi	—	—	21	50 000	—
Kulosaari	—	—	15	30 000	—
Kallio	—	120	—	60 000	—
Etelä-Haaga	—	150	10	25 833	—
Jokihaara	—	—	—	2 050	—
Maunula	1	750	—	53 920	— ²⁾
Metsälä	—	—	—	4 480	—
Oulunkylä	—	—	—	28 325	—
Pajamäki	—	—	—	6 750	—
Pakila	—	—	—	13 580	—
Paloheinä	—	520	17	17 860	—
Pihlajamäki	—	—	—	26 670	—
Pirkkola	—	480	14	1 900	2
Pitäjänmäki	—	—	—	6 750	—
Pohjois-Haaga	—	—	—	16 970	—
Pukinmäki	—	—	—	59 900	—
Puistola	—	—	—	6 580	—
Tapanila	—	1 500	—	7 662	—
Torpparinmäki	—	—	—	2 800	—
Etelä-Kaarela	—	250	7	5 500	—
Annala	—	—	—	5 400	—
Käpylä	—	550	27	21 000	—
Vartiokylä	—	400	11	31 500	—
Yhteensä	14	12 185	262	652 010	68

Pikaluiستelu:

Eläintarha	—	1 350	26	3 600	33
Kallio	—	500	15	1 500	—
Pirkkola	—	—	—	100	5
Yhteensä	—	1 850	41	5 200	38

¹⁾ 2 TV-ottelua. — ²⁾ Lions Club'in jääjuhla.

29. Urheilu- ja ulkoiluvirasto

<i>Kaunoluistelu:</i>	Pääs- maksulliset kilpailut	Yleisöä	Pääs- maksuttomat kilpailut	Harjoi- tuksissa kävijöitä	Varattuja harjoitus- tunteja
Kaisaniemi	—	—	—	320	32
Lauttasaari	—	—	—	200	20
Meilahti	—	300	2	900	40
Munkkiniemi	—	—	—	420	42
Herttoniemi	—	—	—	200	17
Kallio	—	—	—	180	18
Käpylän urheilupuisto	—	—	—	700	42
Vartiokylä	—	—	—	290	27
Etelä-Haaga	—	—	—	200	20
Maunula	—	—	—	100	15
Pihlajamäki	—	—	—	220	24
Pirkkolan urheilupuisto	—	—	—	800	44
Pukinmäki	—	—	—	410	41
Yhteensä	—	300	2	4 940	382

Yhteenvedoja:

K e s ä k ä y t t ö

Yleisurheilu	8	17 000	299	139 500	—
Jalkapalloilu	82	131 233	3 292	391 200	—
Pesäpalloilu	65	32 430	799	81 900	—
Koripalloilu	—	3 700	355	13 100	—
Käsipalloilu	—	1 500	94	2 000	—
Lentopalloilu	—	4 450	445	87 540	—
Uinti	15	4 750	21	1) 776 189	—
Pyöräily	2	1 300	53	1 200	—
Yhteensä	172	196 363	5 358	1 492 629	—

T a l v i k ä y t t ö

Jalkapallo	—	900	89	1 500	—
Kaukalopallo	—	410	35	500	—
Jääkiekko	8	21 300	693	206 271	1 333
Jääpallo ja luistelu	14	12 185	262	652 010	68
Pikaluistelu	—	1 850	41	5 200	38
Kaunoluistelu	—	300	2	4 940	382
Yhteensä	22	36 945	1 122	870 421	1 821

1) Uimastadion ja Kumpula 373 189.

Perusparannustyöt. Vuoden aikana suoritetuista perusparannustöistä mainittakoon: vauhdinottolavojen rakentaminen Herttoniemen ja Pihlajamäen pujottelumäkiin, Uunisaaren uimarannan ranta-alueen peruskunnostus, kesävesijohtojen vetäminen Vartiokylän ja Marjaniemen uimarannoille, koripallokentän asfaltoiminen Soutustadionilla ja Pikkukosken uimarannalla, Uimastadionin parvekkeen kosteuseristyksen parantaminen sekä pilareiden peruskorjaus, puistoistutukset Töölön pallokentällä sekä Käpylän ja Lauttasaaren urheilupuistoissa, Vallilan ja Haapaniemen kenttien suoja-aitojen rakentaminen, Töölön pallokentän pukusuojarakennuksen ovien uusiminen, valaistuslaitteiden rakentaminen Tapanilan urheilupuiston hiekkakentälle, Ruskeasuon ratsastushallissa olevan poliisilaitoksen hevosten tallin peruskorjaus, maavallin rakentaminen Taivaskallion kelkkamäkeen, Etelä-Haagan urheilukentän eteläpään painuneen osan nostaminen, Puistolantien kentän pohjoispäässä olevan avoijan putkittaminen sekä kahden jääkiekkokaukalon rakentaminen.

Uudisrakennustöitä suoritettiin seuraavasti: Lauttasaaren uimarannan, pukusuojan ja käymälän rakennustyöt, Myllypuron korttelikentän rakennustyöt sekä valaistuslaitteiden rakentaminen Pirkkolantien-Haltiaavuoren väliselle ulkoilutille.

Ulkoiluosaston henkilökunta. Kertomusvuoden lopussa oli osaston palveluksessa 13 viranhaltijaa. Työsuhteista henkilökuntaa oli eniten heinäkuussa, 138 henkilöä, ja vähiten marraskuussa, 50 henkilöä.

Ulkoilualueet ja -puistot. Osaston hoidossa olivat v:n 1966 aikana Karjakaivon (ent. Latukallio-Suonpää), Kauhalan, Kaunissaaren, Luukkaan (ent. Luukkij), Nuuksionpään, Pirttimäen, Rastilan, Salmen (ent. Salmenkartano) ja Uutelan ulkoilualueet sekä Kivinokan, Lauttasaaren (Särkiniemi ja Länsiulapanniemi), Mustasaaren, Mustikkamaan, Pihlajasaaren, Satamasaa- ren, Seurasaaren, Tullisaaren, Varis- ja Pitkä-

saaren sekä Varsasaaren ulkoilupuistot. Vuoden lopussa oli ulkoilualueiden yhteenlaskettu pinta-ala 3 050 ha ja ulkoilupuistojen 207 ha eli yht. 3 257 ha. Lisäys kertomusvuoden aikana oli kaikkiaan 253 ha.

Kertomusvuoden runsasluminen talvi ja helteinen kesä olivat omiaan lisäämään helsinkiläisten ulkoiluharrastusta. Suosituimpien ulkoilualueiden kävijämäärät nousivatkin edelliseen vuoteen verrattuna huomattavasti. Päivittäin suoritettun arviolaskennan mukaan on eri ulkoilualueilla ollut vuoden aikana kävijöitä seuraavasti:

	V. 1966	V. 1965
Karjakaivo	6 000	5 000
Kauhala	2 000	2 000
Kaunissaari	29 000	18 000
Luukkaa	130 000	85 000
Nuuksionpää	10 000	8 000
Pirttimäki	37 000	28 000
Rastila	63 000	41 000
Salmi	25 000	12 000
Uutela	28 000	11 000
	<hr/>	<hr/>
	Yhteensä 330 000	210 000

Ulkoilupuistoista Seurasaari, Mustikkamaa ja Läntinen Pihlajasaari ovat olleet käytettävissä ympäri vuoden päivittäisen aukioloajan puitteissa, kun taas muut ovat tarjonneet kesäisin mahdollisuuden pitempiaikaiseenkin oleskeluun yöpymisen tapahtuessa majoissa tai teltoissa. Seurasaaren kävijämäärä kohosi kertomusvuoden aikana 310 000:een (ed. v. 280 000), Mustikkamaan 155 000:een (135 000) ja Läntisen Pihlajasaaren 50 000:een (40 000) henkeen. Muissa ulkoilupuistoissa oleskelleiden yhteensä 1 520:n (1 528) vakinaisen kesämajaperheen lisäksi on teltilta varten varatuilla alueilla harrastettu runsaasti kausi- ja tilapäisteltilta sekä varsinkin alueiden uimarannoilla myös kertakäyntejä. Esimerkiksi Kaunissaareissa, Itäisessä Pihlajasaareissa ja Malkasaareissa oli kesäkauden aikana telttoja päivittäin keskimäärin seuraavasti:

	Kaunis- saari	Itäinen Pihlaja- saari	Malka- saari
toukokuu (15.5. alkaen)	5	10	3
kesäkuu	35	60	10
heinäkuu	65	125	35
elokuu	30	80	25
syyskuu (15.9. saakka)	5	25	5
Yhteensä	140	300	78

Ulkoilupuistojen yhteenlasketun kävijämäärän noustessa vuoden aikana n. 800 000:een (n. 660 000) kävi kaupungin kaikilla varsinaisilla ulkoilutarkoituksiin varatuilla alueilla (Keskuspuistoa lukuun ottamatta) n. 1 100 000 (n. 870 000) henkilöä.

Ulkoilualueilla käyneiden kulkuneuvojen

määrät vuoden aikana olivat (linja-autoliikennettä ei ole laskettu mukaan):

	Autoja	Veneitä
Luukkaalla ¹⁾	34 000	—
Nuukсионpäässä	3 000	—
Pirttimäessä	8 500	—
Rastilassa	11 500	1 800
Salmessa	7 500	—
Uutelassa	6 500	600
Kaunissaarella	—	3 200
Pihlajasaarella	—	4 300

U l k o i l u m a j a t j a s a u n a t. Pirttimäen ulkoilumajassa tapahtuneiden yöpymisten määrä oli 971 (996) ja Rastilan ulkoilumajassa 1 421 (1 545).

Eri ulkoilualueilla olevissa yleisösaunoissa oli kylpijöitä seuraavasti:

	Kaunis- saari	Luukkaa	Nuukсион- pää	Pirtti- mäki	Rastila	Yhteensä
tammikuu	—	15	20	294	140	469
helmikuu	—	26	25	440	139	630
maaliskuu	—	—	30	560	273	863
huhtikuu	—	—	—	70	40	110
toukokuu	37	81	108	225	100	551
kesäkuu	255	108	110	90	10	573
heinäkuu	904	16	—	53	76	1 049
elokuu	386	70	40	115	38	649
syyskuu	78	78	120	445	—	721
lokakuu	—	180	85	915	8	1 188
marraskuu	—	100	20	180	80	380
joulukuu	—	—	15	80	22	117
Kaikkiaan	1 660	674	573	3 467	926	7 300

Rastilan saunan käyttäjien määrä jäi kesäkuukausina normaalia pienemmäksi siitä syystä, että saunaa jouduttiin vesipulan takia pitämään aika-ajoin suljettuna.

V i i k o n l o p p u - j a l o m a m a j a t. Yksityisten omistamia kesämajoja oli vuosittain tehtävän telttailusopimuksen perusteella eri ulkoilupuistoissa kertomusvuoden päättyessä seuraavasti:

	V. 1966	V. 1965
Kivinokka	580	588
Lauttasaaren Särkiniemi	268	269
» Länsiulapanniemi	245	245
Satamasaari	139	139
Varsasaari	254	254
Itäinen Pihlajasaari	14	14
Varis - Pitkäsaari	20	19
Yhteensä	1 520	1 528

¹⁾ Ulkoilumajalla 22 000, Kaitalammella 8 500 ja Halkolammella 3 500.

Rastilan ulkoilualueella oli 20 kaupungin omistamaa 2—4 -hengen lomamajaa, jotka vuokrattiin kesäkauden aikana yht. 123 (116) helsinkiläisperheelle kahden viikon ajaksi kullekin.

Rakennus- ja korjaustyöt. Ulkoilualueilla ja -puistoissa suoritetuista uudisrakennus- ja perusparannustöistä mainittakoon: Kaunissaaren aallomurtajatyön jatkaminen; Seurasaaren ja Kivinokan tievalaistuksen lisääminen; Käärmeluodon keittokatoksen ja käymälän rakentaminen; Luukkaan Halkolammen ja Kaitalammen keittokatoksen, kaivon ja käymälän rakentaminen sekä uuden tien rakentaminen Kaitalammen itäpuolella olevalle pysäköintialueelle; Mustikkamaan pysäköintialueen ja kisakentän rakentaminen; Nuuksionpään retkireitin jatkaminen; Pirttimäen kisakentän salaojitus ja pintatyöt; Salmen pujottelurinteen levennys ja tasaus, kahden hiihtohissin hankkiminen,

ulkoilumajan korjaus ja pysäköintialueen rakentaminen sekä Lauttasaaren, Pihlajasaa- ren ja Tullisaaren isäntien asuntojen korjaukset.

Venesatamat. Laiturimestarin käyttöön hankittiin hinaajamoottorivene kuljetajineen. Kertomusvuoden aikana valmistui Munkkiniemen Ramsaynrantaan siltojen väliselle alueelle 134-paikkainen venelaituri sekä pienemmät laiturit Tammisalon Aiorantaan ja Kulosaaren itärantaan. Betonisia laituri-ponttoneja valmistui yht. 25 eri puolilla kaupunkia oleviin venesatamiin.

Pornaistenniemessä sijaitseva n. 3.5 ha:n suuruinen maa-alue siirrettiin 1.1.1967 lukien urheilu- ja ulkoilulautakunnan hallintoon käytettäväksi veneiden talvitelakointiin.

Yksityisille veneenomistajille ja venekerhoille vuokratut venepaikat jakaantuivat seuraavasti (suluissa edellisen vuoden luvut):

Vuokraaja	Perä- kiinnikkeiset paikat	Perä- kiinnikkeettömät paikat	Yhteensä
Yksityiset	957 (919)	603 (548)	1 560 (1 467)
Veneyhteisöt	1 790 (1 344)	315 (138)	2 105 (1 482)
Yhteensä	2 747 (2 263)	918 (686)	3 665 (2 949)

Eri veneyhteisöille vuokratut venepaikat jakaantuivat puolestaan seuraavasti:

Veneyhteisöt	Perä- kiinnikkeiset paikat	Perä- kiinnikkeettömät paikat	Yhteensä
Brändö Seglare	20 (—)	16 (—)	36 (—)
Hakaniemen Moottorivenekerho	128 (75)	— (—)	128 (75)
Helsingfors Segelsällskap	— (—)	106 (32)	106 (32)
Helsingin Moottorivenekerho	383 (408)	— (—)	383 (408)
Helsingin Työväen Pursiseura	— (—)	36 (—)	36 (—)
Humallahden Venekerho	238 (239)	12 (—)	250 (239)
Merenkävijät	— (—)	36 (32)	36 (32)
Munkan Venekerho	130 (—)	— (—)	130 (—)
Puotilan Venekerho	228 (70)	— (—)	228 (70)
Suomalainen Pursiseura	— (—)	72 (32)	72 (32)
Suomen Moottoriveneklubi	152 (108)	16 (16)	168 (124)
Taivallahden Venekerho	193 (184)	21 (26)	214 (210)
Tammisalon Moottorivenekerho	56 (—)	— (—)	56 (—)
Vallilan Venekerho	262 (260)	— (—)	262 (260)
Yhteensä	1 790 (1 344)	315 (138)	2 105 (1 482)

Kalastus ja merilinnustus. Kertomusvuoden aikana myytiin kaupungin vesillä kalastamiseen oikeuttavia lupia yht. 8 678 (9 439) kpl. Näistä oli uistelulupia 4 454 (4 729), lupia verkkokalastukseen 2 608 (2 826), koukkujen käyttämiseen 800 (1 050), pitkänsiiman käyttämiseen 499 (578), pikkurysällä kalastamiseen 36 (49), isolla rysällä kalastamiseen 16 (23) sekä katiskan käyttämiseen 265 (184).

Kaupungin läheisyydessä olevalle merialueelle istutettiin 900 000 (1 050 000) hauenoikasta, mistä määrästä kaupunki kustansi 500 000 kpl ja Helsingin kalamiespiiri sekä kalastusseurat yht. 400 000 kpl. Kuhien kutuolosuhteiden parantamiseksi sijoitettiin kaupungin vesialueelle yht. 80 kututuroa.

Seurasaarella olevaan lampeen ja Luukkaan ulkoilualueella sijaitsevaan Halkolampeen istutettiin lohikalvoja kalastusta harrastavien ulkoilijoiden pyydystettäväksi.

Merilintujen syysmetsästysoikeus kaupungin edustalla olevilla eräillä saarilla ja luodoilla vuokrattiin yhdeksälle helsinkiläiselle metsästysseuralle.

Urheilu- ja ulkoiluvirasto on suorittanut kalastusalan neuvonta- ja valistustoimintaa lehdistön, yleisradion, kiertokirjeiden ja eri tilaisuuksissa pidettyjen esitelmien avulla.

Kalastuksen ja merilinnustuksen valvontaa suoritettaessa tarkastettiin mm. 540 kalastajan ja linnustajan luvat. Tarkastuksen yhteydessä takavarikoitiin 26 erilaista pyydystä ja 2 henkilöä asetettiin syytteeseen luvottomasta metsästyksestä.

Matkailijapalvelu. Koti- ja ulkomaisia matkailijoita varten ylläpidettiin 15.5.—15.9. leirintäalueita Lauttasaaren ja Tullisaaren ulkoilupuiistoissa. Näitä alueita käyttäneiden henkilöiden määrät ilmenevät seuraavasta (suluissa edellisen vuoden vastaavat luvut):

Leirintäalue	Suomalaisia	Ulkomaalaisia	Yhteensä
Lauttasaari	4 371 (3 437)	4 109 (3 987)	8 480 (7 424)
Tullisaari	4 565 (2 701)	3 686 (2 885)	8 251 (5 586)
Yhteensä	8 936 (6 138)	7 795 (6 872)	16 731 (13 010)

Kotimaisten matkailijoiden yöpymistä tapahtui Lauttasaarella 7 876 ja Tullisaarella 7 595 sekä ulkomaalaisten yöpymisiä Lauttasaarella 9 713 ja Tullisaarella 7 240 eli yht. yöpymisiä 32 424 (n. 28 600). Ulkomaalaisten osuus leirintäalueilla yöpyneistä oli 46.6 % ja yöpymisistä 50.8 %. Ulkomaalaiset edustivat

42 eri kansallisuutta. Suurimpana ryhmänä olivat saksalaiset, joita oli 2 756 (2 683) henkeä. Seuraavina olivat ruotsalaiset 1 821 (1 401), ranskalaiset 634 (549) ja englantilaiset 395 (345) henkeä.

Kulku- ja yöpymisvälineiden määrät olivat seuraavat:

Leirintäalue	Autoja	Moottori- pyöriä	Asunto- vaunuja	Telttoja
Lauttasaari	3 070 (2 210)	36 (86)	128 (53)	3 649 (3 560)
Tullisaari	2 585 (1 840)	34 (35)	111 (106)	2 952 (2 287)
Yhteensä	5 655 (4 050)	70 (121)	239 (159)	6 601 (5 847)

Stadionin retkeilymaja oli edelleen Suomen Retkeilymajajärjestön hoidossa. Majassa yöpyi yht. 15 788 (14 139) vierasta, joista suomalaisia oli 8 089 (7 727) ja ulkomaalaisia 7 699 (6 412). Yöpyjät olivat kotoisin 66 eri maasta. Yöpymiskertoja kertyi kaikkiaan 32 265 (30 562), joista kotimaisten vierailijoiden osalle tuli 15 837 (15 407) ja ulkomaalaisten 16 428 (15 155) yöpymistä.

Ulkomaalaisista yöpyjistä olivat lukumääräisesti ensimmäisellä sijalla saksalaiset, joita oli 2 406 (2 042) henkeä. Toisella sijalla olivat ruotsalaiset eli 1 362 (1 239) henkeä.

Talousarviossa tarkoitukseen varatun määrärahan turvin sai 221 (185) suurperheistä ja vähävaraista helsinkiläisiä sekä 216 (180) heidän nuorimpiensa kuuluvaa lastaan anomusten perusteella ilmaisen 14 vrk:n pituisen oleskelun Lomaliiton, Virkamiesliiton, Svenska Semesterförbundetin ja Lasten Kesä-nimisen yhdistyksen lomakodeissa.

Viihdytystoiminta. Juhannusaattona järjestettiin Hietarannassa ja Kaivo- puiston rannassa kokonpolttamistilaisuudet, joihin yleisöllä oli vapaa pääsy.

Kesäkuukausina pidettiin kaupungin eri puistoissa yht. 74 ulkoilmakonserttia. Näistä 24 oli kolmen eri soittokunnan pitämää 50:n ollessa kahdentoista eri laulukuoron pitämää. Kaupungissa toimineissa neljässä kesäteatterissa järjestettiin kussakin yksi vapaanäytäntö.

Luonnonsuojelu ja riistanhoito. Kaunissaaressa ja Mustikkamaalla käytettiin kertomusvuoden aikana 600 kg rehukaalia riistan ruokintaan. Eri ulkoilualueilla kaadettiin lisäksi haapoja jänisten talviruoaksi ja käytettiin 200 kg viljaa pikkulintujen ja fasaanien ruokintaan. Useilla alueilla hävitettiin variksia ja kulkukissoja.

Tutkimustoiminta. Utelan ulkoilualueen käytön ja vastaisten kehittämistarpeiden selvillesaamiseksi suoritettiin torstaina 21.7. sekä sunnuntaina 24.7. alueella ulkoilevan yleisön haastatteluun perustuva

tutkimus, joka kohdistui yli tuhanteen henkilöön. Tutkimuksessa selvitettiin mm. haastatettujen henkilöiden ikä- ja sukupuolijakautuma, sosiaaliryhmitys, asuinpaikka, kulku- neuvo, jolla he olivat saapuneet alueelle, heidän ulkoiluharrastuksensa sekä oliko kysymyksessä kesäloma vaiko muun vapaa-ajan viettäminen.

Tiedotus- ja julkaisutoiminta. Helsinkiläisille tarjoutuvia ulkoilumahdollisuuksia selostettiin mm. eri tilaisuuksissa pidetyissä esitelmissä sekä lehdistön, radion ja TV:n välityksellä samoin kuin ulkoilu- alueita esittelevien, yleisölle vapaasti jaettavien lehtistenkin avulla.

Kaupunginvaltuustolle ja lautakuntien jäsenille järjestettiin 15.6. tutustumisretki Kaunissaareen sekä 19.11. Luukkaan ja Pirttimäen alueille. Pääkaupungin asukkaiden ulkoiluharrastusta on pyritty lisäämään niin talvisin kuin kesäisin eri ulkoilualueille suunnattujen ohjattujen »kaupungin retkien» avulla.

Ulkoiluosaston toimesta julkaistiin kertomusvuoden aikana seuraavat yleisölle jaettavat esittelylehtiset:

Lehtisen nimi	Suomenkieliset kpl	Ruotsinkieliset kpl
Metsiin-merille-maan- teille	22 000	3 000
Helsinkiläiset kalave- sillä	8 000	1 500
Luukin ulkoilualue	10 000	1 000
Pirttimäen ulkoilualue ..	6 000	1 000
Salmenkartanon ulkoilu- alue	14 000	1 000

Eläintarhaosaston henkilökuntaan kuului kertomusvuoden aikana 9 vakinaista viranhaltijaa ja 39 pysyvästi palkattua työntekijää. Tilapäisen henkilökunnan määrä oli korkeimmillaan 38 henkeä.

Eläintarhassa kävi kertomusvuoden aikana:

	Aikuisia	Lapsia	Yht.
Korkeasaaren lauta- talla	219 375	89 200	308 575
Maksullisilla moot- toriveneillä	60 100	20 500	80 600
Yhteensä	279 475	109 700	389 175

Maksullisissa kohteissa kävi:

Kissalaaksossa	166 369	74 084	240 453
Apinatalossa	194 700	93 536	288 236
Karhulinnassa	170 062	77 392	247 454
Karhulinnan käy- mälässä	23 370	10 257	33 627
Yhteensä	554 501	255 269	809 750

Kertomusvuoden päättyessä oli saaren ko-koelmissa noin 220 eri eläinlajia ja noin 1 100 eläinyksilöä. Mainittakoon, että saarella oli edustettuna 7 eri karhulajia, 18 kissaeläinlajia, 7 hirvieläinlajia, 12 apinalajia, 25 peto-
lintulajia ja 22 papukaijalajia sekä runsaasti edustajia useista muista eläinryhmistä.

Uusia eläinlajeja ei hankittu vuoden aikana kovinkaan runsaasti, koska Kissalaaksos-koelma oli jo saatu varsin edustavaksi. Uusis-
ta hankituista eläinlajeista mainittakoon 2 puuleopardia sekä joukko eksoottisia lintuja.

Kertomusvuoden aikana myytiin tai vaih-
dettiin uusiin eläimiin 40 nisäkstä ja lintua, joista mainittakoon mm. puuma, 2 ahmaa, visentti, 2 jakkihärkää, hirvi, poro, 3 alppi-
kaurista ja seepra.

Korkeasaarella syntyi kertomusvuoden aikana yhteensä noin 1 680 eläintä, joista

kuitenkin hieman yli 1 500 oli petoeläinten ruokintaan käytettyjä kaniineja ja marsuja. Syntyneistä eläimistä mainittakoon kulta-
kissa, 2 suoilvestä, 2 visenttiä, jakkihärkä, 2 alppikaurista, 4 poroa, 2 saksanhirveä, 4 vapitia, 6 kuusipeuraa ja 5 harjalammasta.

Kertomusvuoden aikana ei kuollut arvok-
kaita eläimiä.

Kertomusvuoden aikana valmistui uusi rantapaviljonki. Muista rakennustöistä mai-
nittakoon uudet tallit ja tarhat harjalam-
paille, laamoille ja kameleille sekä jakkihä-
rille. Lisäksi valmistui uusi pikkulintutalo. Kissalaaksoon rakennettiin ulkohäkit Sipe-
rian tiikereille, puumille ja ilveksille.

Menot ja tulot. Käyttömenot olivat koko-
naisuudessaan 8 091 491 mk, josta 650 426 mk tuli lautakunnan ja viraston, 3 928 051 mk urheiluosaston, 1 973 275 mk ulkoiluosaston, 989 175 mk eläintarhaosaston ja 550 564 mk avustusten osalle.

Menoista oli 841 804 mk kiinteän käyttö-
omaisuuden korkoja ja poistoja, 639 604 mk rakennusten ja venelaiturien kunnossapittoa ja 1 321 144 mk muuta kunnossapittoa.

Urheilutoimen uudisrakennustöihin käy-
tettiin 7 476 070 mk, josta 5 957 561 mk ur-
heilun, 818 756 mk ulkoilun ja 699 753 mk Korkeasaaren eläintarhan osalle.

Perusparannustöihin käytettiin 1 357 806
mk, josta 1 076 765 mk urheilun, 227 874 mk ulkoilun ja 53 167 mk Korkeasaaren eläintar-
han osalle.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 1 571 586
mk, josta urheilulaitoksista 893 850 mk, ul-
koilusta 364 038 mk ja Korkeasaaren eläin-
tarhasta 313 698 mk.